Ўзбекистон - келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

3 август, чоршанба, 1994 йил
Сотувда эркин нархда. № 152 (900)

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 2 август куни БМТнинг Афғонистондаги Махсус миссияси раҳбари, БМТ Бош котибининг махсус вакили Маҳмуд Мистирийни ҳамда БМТнинг Афғонистонга инсонпарварлик ёрдами кўрсатишни мувофиқлаштирувчи бюроси директори Миссурис Сотирисни уларнинг илтимосига биноан қабул қилди.

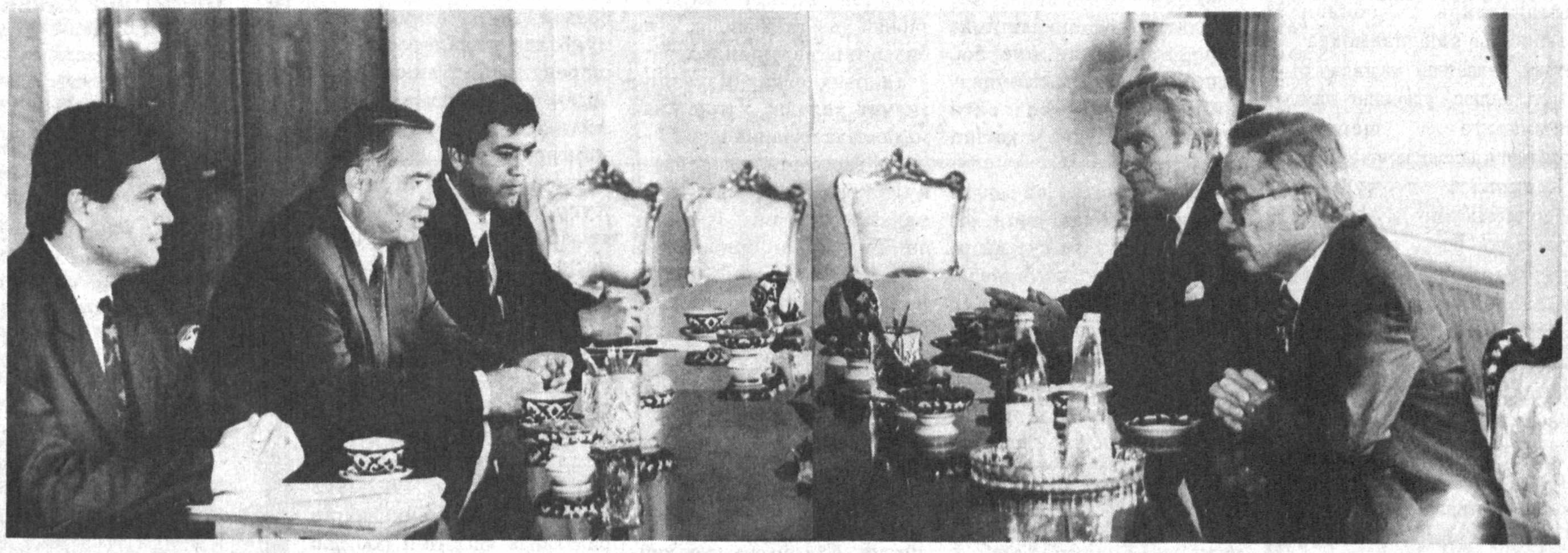

Суҳбат чоғида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг минтақавий можароларни, жумладан, Афғонистондаги ҳамда Тожикистон-Афғонистон чегарасидаги вазиятни тинч йўл билан ҳал этиш борасидаги саъй-ҳаракатларини янада фаоллаштириш масалалари муҳокама қилинди.

Учрашувда, шунингдек, Ўзбекистон Республикасининг бошқа мустақил давлатлар ички ишларига аралашмаслик, можароларни сиёсий музокаралар йўли билан бартараф этиш, минтақада барқарорликни қарор топтириш юзасидан тутган сиёсати баён қилиб берилди.

Жаноб М. Мистирий Ўзбекистоннинг тинчликсевар ташқи сиёсатини ҳамда Президент Ислом Каримовнинг Марказий Осиё минтақасида тинчлик ва барқарорликни таъминлаш учун БМТнинг доимий семинарини ташкил этиш тўғрисидаги ташаббусини юксак баҳолади.

Учрашувда Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири С. Саидқосимов иштирок этди.

Суратда: қабул пайти.

А. Зуфаров олган сурат (ЎзА).

● *Ўзбекистон ва жаҳон*

Жерар Буайне-Видаль:

"ФЕРМЕРЛАРИНГИЗ ИШНИНГ КЎЗИНИ БИЛИШАДИ"

ОҚ ОЛТИН туманидаги фермер хўжаликларига бир гуруҳ француз мутахассислари ташриф буюришди. Улар Европа Техник ҳамкорлик иттифоқи — "ЕС ТАСИС"нинг хусусий фермерларни қўллаб-қувватлаш дастури асосида маҳаллий қишлоқ тадбиркорларига амалий ёрдам кўрсатадилар. Бу ҳақда дастур директори Жерар Буайне-Видаль қуйидагиларни сўзлаб берди:

— АВВАЛО шуни айтиш лозимки, Ўзбекистонда бозор иқтисодиётига ўтишнинг энг мақбул йўли танланган. Иқтисодий ислоҳотлар жараёнининг босқичма-босқич амалга оширилиши ҳар томонлама ишончли ва фойдали эканлиги жаҳон тажрибасидан маълум. Жумладан, Ўзбекистон қишлоқ хўжалигида юз бераётган янгиланишларни, яъни хусусийлаштиришни шу жараённинг илк босқичи дейиш мумкин. Бизнинг ташрифимиздан мақсад ҳозирги қийин даврда фермерларга амалий ёрдам беришдир. Шуни мамнуният билан эътироф этаманки, бизнинг кўмагимиз Ўзбекистон Президенти ва ҳукумати томонидан катта эътибор билан қўллаб-қувватланди.

Дастлабки таассуротларимиз ижобий: ўзбек фермери меҳнаткаш, ўз ишини яхши билади. Хўжалигини ривожлантириш учун етарли унумдор ерга эга. Демак, ҳадемай фермерларингиз халқни озиқ-овқат м ҳсулотлари билан бемалол таъминлай оладилар. Бунинг учун фақат маҳсулот етиштириш эмас, уни қайта ишлаб сотишни ҳам билиш керак. Ёрдам дастуримизнинг асосий мағзи ҳам шу: фермер хўжаликлари учун маҳсулот биржаси яратишдан то озиқ-овқатни истеъмолчиларга етказиб беришгача бўлган замонавий тизимни йўлга қўйишда кўмаклашишдир.

Ўзаро келишувларга биноан дастуримизни ҳозирча икки вилоятда — Фарғона ва Сирдарёда амалга оширамиз. Экспертларимиз Оқ олтин туманидаги бир неча фермер хўжаликларининг фаолиятлари билан танишиб, икки йил давомида улар билан бирга ишлашга қарор қилишди. Улар "Томпсон гуруҳи" номи билан жаҳоннинг бир неча мамлакатларида танилганлар. Гуруҳнинг ярми Фарғонада, ярми Сирдарёда бўлади. Умуман, икки йил давомида ушбу ёрдам дастурини амалга ошириш учун 90 нафардан зиёд эксперт-мутахассислар келиб-кетишади. Улар турли йўналишда ихтисосликка эга бўлган кишилардир. Яъни бири гўштчилик мутахассиси бўлса, яна бири сутчилик соҳаси билимдони ва ҳоказо.

Ёрдам дастурининг молиявий таъминотини Европа Техник ҳамкорлик иттифоқи ўз зиммасига олган. Бу кўмак учун 1 миллион АҚШ доллари миқдорида сармоя ажратилди. Асосий ниятимиз келгусида Ўзбекистон фермер хўжаликлари ўз маҳсулотлари билан нафақат ўз мамлакатларини, балки чет давлатлар халқларини ҳам хурсанд қила олсинлар. Бунинг учун барча имкониятлар етарли. Энг муҳими уларнинг ривожи учун мамлакат раҳбарияти катта ғамхўрликлар қилмоқда, фаолият ва ҳуқуқлари ҳимояси қонун асосида кафолатланган.

"Халқ сўзи" мухбири А. ШЕРНАЗАРОВ ёзиб олди.

Қашқадарё вилоятининг Қарши туманида "Фарҳод" фирмаси магазини очилди. Бу ерда фақат фирмада ишлаб чиқарилган маҳсулотлар сотилади. Харидорларга тавсия этилаётган моллар жуда хилма-хил, сифати ҳам яхши.

«ФАРҲОД» ФИРМАСИ УСТАЛАРИ

Ёш тадбиркор Фарҳод Қурбонов ташкил этган фирманинг бир неча цехи бор. "Ўзбекистон мустақиллиги" давлат хўжалигида жойлашган бу фирма 1992 йилда керамзит блоклар ишлаб чиқара бошлаган эди. Шу сабабли, бу йил фирма фаолиятини кенгайтиришга қарор қилинди. Эндиликда фирма болалар ва катталар учун кийимлар, чойшаб ва ёстиқ жилдлари тикиб чиқармоқда.

Фирма олинаётган фойданинг бир қисмини хайрия мақсадларига сарфламоқда. Шу ердаги мактабнинг 80 нафар энг яхши ўқувчиси "Фарҳод" фирмасидан стипендия олади. Йил бошидан буён республикадаги бир қанча хайрия жамғармасига минг-минглаб сўм-купондан кўпроқ пул ўтказилди.

● *Иқтисодиёт чорраҳаларида*

БЕКОБОД МЕТАЛЛУРГИЯ ЗАВОДИДА ИШЛАБ ЧИҚАРИЛАЁТГАН РЎЗҒОРБОП БУЮМЛАР

Бу ерда сўнгги йилларда халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришга катта эътибор билан қаралмоқда.

Корхонанинг ўндан ортиқ асосий цехида 100 га яқин буюмлар: сирланган идиш-товоқ, мих, газ плиталари қурилмалари, йиғма ўриндиқлар, чўян панжаралар, сўрилар, пойабзал таъмирлаш мосламалари, болға, хуллас рўзғорга зарур анжомларни тайёрлаб, фирма дўконлари орқали савдога чиқариляпти.

Ҳозир республикамиз вилоят ва шаҳарлари масалан, Шаҳрихон, Урганч, Қўқон, Каттақўрғон шаҳарларида заводнинг фирма-дўконлари очилган.

Турсунали УСМОНОВ,
"Халқ сўзи"нинг жамоатчи мухбири.

2 СЎМ ЁНИМИЗГА ҚОЛДИ

Дадахон ЭРГАШЕВ, Тошкент тумани, Келес шаҳри:

— Туманимиздан пойтахтга қатнаб ишлайман ва техника дорилфунунининг кечки бўлимида таҳсил оламан. Шаҳарчамизга Тошкентнинг Чорсу бекатидан бир неча автобус қатнайди. Бироқ транспорт белгиланган вақтда бўлмаслиги боис йўловчи машиналарда келиб кетишимизга тўғри келади. Ишга ёки уйга шошаётганимизни сезган баъзи бир безбет ҳайдовчилар маршрутдаги автобусларни 3 сўмлик "буюртма" автобусига айлантиришади. 26 июль куни эрталаб Келес автокорхонасига қарашли 86-98 ТШМ автобусида 40 тийин ўрнига 1 сўмга манзилимизга етиб келдик. Ҳартигул ҳайдовчи инсофли экан, 2 сўм ёнимизга қолди...

ЧУҚУР КАВЛАНГАН. НИМАГА?..

Нозим НОСИРОВ, М. Улуғбек тумани, Марказ — 1, 26-уй:

— Уч йил бурун даҳамиздаги 26-17 уйлар оралиғидаги йўлакни кесиб, 2 метрлар чамаси чуқур кавланган эди. Фарзандларимиз шу йўлакдан мактабга қатнайди. Чуқур нима мақсадда кавланган ва нима учун шу пайтга қадар кўмиб ташланмаганлиги бизга номаълум.

НА ТАРТИБ БОР, НА НАВБАТ

Ю. ИСКАНДАРОВ, Хива тумани, Беруний номли жамоа хўжалиги:

— Урганч қурилиш материаллари заводидан пулини аллақачон тўлаб қўйган бўлсангиз ҳам керакли нарсангизни ўз вақтида ололмайсиз. Негаки, бу ерда на тартиб бор ва на навбат. Бойваччалару раҳбарларнинг ошно-оғайнилари бунга йўл беришмайди ҳам.

ҲОКИМЛИККА УЧРАБ ЧАРЧАДИК

Баҳодир ТУСУНОВ, Зангиота тумани, А. Икромов жамоа хўжалиги, Рамадон қишлоғи:

— Катта йўлдан Рамадон насос станциясигача 2,5 чақиримлик масофа жуда ёмон аҳволда. 5 минг кишидан зиёд аҳоли яшайдиган қишлоқ болалари 5 чақирим йўл босиб пиёда мактабга қатнашади. Ёрдам сўраб туман ҳокимлигига учрайвериб чарчадик.

ЁЗИЛМАГАН ТАРТИБ

Хурсаной ҚОСИМОВА, Шеробод тумани, Қодиров жамоа хўжалиги:

— Колхозобод даҳасидаги хўжалик идораси ёнидаги озиқ-овқат дўконида меъёрлаштирилган маҳсулотлар ўз вақтида берилмайди. Масалан, йил бошидан буён совун берилмади, онда-сонда келадиган ун, шакар, ёғ ҳам аҳолига бир кун сотилади. Иккинчи кун борсангиз — йўқ.

НАФСИ ЎПҚОН ҲАЙДОВЧИ

Муҳиддин ТЎХТАБОЕВ, Гулистон шаҳри, 3-кичик туман:

— 26 июль куни хизмат юзасидан Сирдарёга йўл олдим. Гулистон автошоҳбекатидан 73-96 рақамли автобусга 1 сўму 50 тийинга чипта олдим. Ҳайдовчи автобус "тўхтамас" эканини эълон қилди. Йўлга чиқиш олдидан автобусда чипта олганлардан ташқари 25 чоғли йўловчи бор эди. "Тўхтамас" автобус тўхташни вилоят касалхонаси бекатидан бошлади. Сирдарё тумани ҳудудига етганимизда, автобус салони танга ташласа ерга тушмайдиган ҳолга келди. Ўша куни Сирдарёга 3-4 чақирим қолганда автобус бузилиб қолди. Қизиқ, 36-40 йўловчи ўрнига 120-130 кишига хизмат қилган ҳар қандай автобус ҳам бузилиши тайин-ку! Эҳтиёт қисмлар йўқ, дея аюҳаннос солган ҳайдовчилар ўз ҳамёнларини эмас, автобус эртага ҳам кераклигини ўйлаб иш кўришса яхши бўларди.

УР-ЙИҚИТДА ЕНГСАНГИЗ, МАРРА СИЗНИКИ

Х. РАҲИМОВА, М. АКБАРОВ, М. ЮНУСОВА, С. Раҳимов тумани Жомий кўчаси, 8-Март маҳалласи:

— Маҳалламизда 40-дўкон филиали жойлашган. Бу ерда меъёрлаштирилган озиқ-овқат маҳсулотлари ўз вақтида берилмайди. Маҳсулот келган куни ур-йиқит билан керакли нарсангизни ололсангиз марра сизники. Кейинги куни эса қуруқ қоласиз.

"Халқ сўзи" мухбири Мавжуда ТОЖИБОЙ қизи ёзиб олди.

ЎЗБЕКИСТОН: ИСТИҚЛОЛ ОДИМЛАРИ

"Халқ сўзи" ва ЎзА мухбирлари хабар қиладилар

ЯНГИЛИКЛАР ✳ ФАКТЛАР ✳ ВОҚЕАЛАР

"ТРАНСАЭРО" САМОЛЁТЛАРИ — ЎЗБЕКИСТОН ОСМОНИДА

Россиядаги давлатга қарашли бўлмаган "Трансаэро" авиакомпанияси самолётлари 1 августдан бошлаб "Москва-Тошкент-Москва" йўналиши бўйича мунтазам қатнай бошлади. Қатновни Тошкент халқаро аэропортига қўнган "Боинг-737" самолёти бошлаб берди.

"Трансаэро" авиакомпанияси МДҲ мамлакатларидаги шаҳарлар билан Болтиқбўйи мамлакатлари ўртасида Москва орқали ҳаво кемалари қатновини ҳам ташкил этди.

Ҳозирча "Трансаэро" Тошкентдан МДҲдаги бошқа шаҳарларга ҳафтада тўртта рейсни режалаштирмоқда. Кейинчалик уларнинг сони олтитага етади.

"ҲИСОР" ҚОРАБАЙИРЛАРИ

Қашқадарё вилоятидаги "Ҳисор" хўжалигида етиштирилаётган отларнинг донғи республикамиздан ташқарида ҳам ёйилган.

Ҳозир хўжаликда мингга яқин қорабайир боқилмоқда.

"Ҳисор" — кўп тармоқли хўжалик. Бу ерда отлардан ташқари қоракўл қўйлар боқилади, етти минг гектар ерда буғдой етиштирилади. Шунингдек, хўжаликнинг 250 гектарлик боғи ҳам бор.

ДОН МЎЛ БЎЛДИ

Бўз тумани деҳқонлари бу йилда 116 гектар майдонга маккажўхори экишган эди. Миришкорлар экинининг ҳар гектаридан 60 центнердан "Қаҳрабо дон" ва 180 центнердан силос олишни мўлжаллашмоқда. Аксар макка дони етиштириш учун ажратилган ерлар фермер деҳқонларга бўлиб берилган.

СУРАТДА: механизатор У. Исмоналиев.

ЯНГИ МАКАРОН ЦЕХИ

Наманган вилоятининг Косонсой тумани аҳолиси эндиликда ҳақиқий италянча макарондан таом тайёрлаш имконига эга бўлади.

Бу ерда макарон маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган кичик корхона ишга тушди.

Янги цех ускуналари Италиядаги "Торвель" фирмасидан сотиб олинган. Цехда бор-йўғи уч киши ишлайди. Косонсойда жорий этилган Италия технологияси юқори сифатли 11 хил макарон маҳсулоти ишлаб чиқариш имконини беради.

КЎҲИТАНГ БАҒРИДА УЗУМЗОР

Музрабод туманидаги А. Навоий номли жамоа хўжалиги миришкорлари агротехник қоидаларига амал қилганлари туфайли боғ ва далаларда мева, полиз маҳсулотлари кутилгандан кўпроқ етиштирилди. Ҳозир хўжалик узумчиликка ихтисослаштирилаяпти. Кўҳитанг тоғ ён бағирларида боғлар барпо этилаяпти. Олди ҳосилга кирди.

СУРАТДА: хўжалик ишчиси Б. ҚАҲҲОРОВА.

"ЧОРТОҚ" ЧОРЛАМОҚДА

Бу йил 15 мингдан ортиқ киши "Чортоқ" санаторийсида дам олиб, соғлиғини мустаҳкамлаш имкониятига эга бўлади.

Наманган вилоятидаги бу соғломлаштириш маскани Ўзбекистонда кўпчиликка яхши маълум. Мусаффо тоғ ҳавоси билан малакали муолажа дам олувчиларнинг соғлиғини тез мустаҳкамлайди.

ЯНГИЛИКЛАР

• *Яхши ташаббус*

БЎШ ВАҚТЛАРИДА ЧОРВАЧИЛИГУ ТЕГИРМОНЧИЛИК БИЛАН БАНД НЕФТЧИЛАР

Яккабоғ нефть маҳсулотлари корхонаси маъмурияти бозор муносабатларига ўтиш шароитида ишчи ва хизматчиларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоялаш, уларга ҳар томонлама кўмак бериш ишига жиддий эътибор қаратмоқда. Бундан ташқари, кўп болали оилаларга моддий ёрдам кўрсатиш тадбирлари ишлаб чиқилган бўлиб, улар изчил амалга оширилаётир.

Бу ерда ишловчиларнинг ҳар бирига чорва моллари боқиш, парранда сақлаш таклиф этилди. Мол сотиб олишга қурби етмаганларга эса корхонадан қарз бериш уюштирилди. Шундай қилиб, деярли барча ишловчиларнинг ўз шахсий ёрдамчи хўжаликлари бўлишига эришилди.

Корхона маъмурияти томорқаси бор кишиларнинг ҳолидан ҳам хабар олишни унутгани йўқ. Ана шундай хабарлашишлар жараёнида томорқаларга сабзавот, полиз экинлари, дон экиш тавсия этилди. Бу экинлардан ортиб қолган ерга беда, маккажўхори, лавлаги уруғи қадаш юзасидан маслаҳат берилди. Вақти-вақти билан бу ерда меҳнат қилаётган кишиларнинг томорқалари ҳам кўздан кечирилиб, экинлар парвариши қай аҳволда ташкил этилаётгани назоратдан ўтказиб турилмоқда.

Натижа шу бўлдики, хонадонларда чорва моллари боқиш, улардан маҳсулот олиш анча кўпайди. Томорқалардан олинаётган даромад ошди. Кўпчилик оилаларнинг рўзғорига барака кириб қолди. Энг муҳими — бу ерда меҳнат жамоасининг бир-бирига бўлган меҳри ошди, оқибат кучайди.

Корхонада жамоани моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш шу билан кифояланмаётир. Тумандаги "Ҳисор" жамоа-ширкат хўжалиги билан тузилган шартнома асосида 40 гектар лалми майдонга ғалла экилди. Шу кунгача ана шу экин ўриб-йиғиб олинди. Сомон даланинг ўзиданоқ ишлаб чиқариш нархида жамоа аъзоларига эҳтиёжига қараб тарқатилди. Буғдой корхона омборига ғамлаб қўйилди. Бир қисми эса ишловчиларга берилди.

Корхонанинг ёрдамчи хўжалигида ҳозирча 20 бош қорамол боқилмоқда, 20 оила асалари сақланаяпти. Байрам арафаларида ишчиларга гўшт ва асал арзон нархларда сотилмоқда.

Шартнома асосида хўжаликлардан зиғир олиниб, шифобахш ёғ ишлаб чиқарилаётир. Яккабоғ бозорида бир килограмм зиғир ёғи ўртача 25 сўм сотилаётган бир пайтда корхона ишчи-хизматчилари уни 10-12 сўмдан харид қилишаяпти.

Корхонадаги тегирмон ва жувоз хизматидан Яккабоғ шаҳри, узоқ-яқин қишлоқларнинг аҳолиси ҳам баҳраманд бўлишаяпти. Улар донни тегирмонда торттириб, зиғирини мойга айлантириб кетишаяпти. Аҳоли, айниқса, тегирмон ва жувоз мудири Низомиддин Исматов хизматидан миннатдор бўлмоқда.

Яқинда Германияда ишлаб чиқарилган кичик ёғ заводи сотиб олинди. У ишга тушгач, кунига 500 килограммгача маҳсулот ишлаб чиқариш имкониятлари яратилади. Шуниси қизиқки, ушбу корхонада мойли ўсимликлардан тортиб, тарвуз, қовун уруғи, чигит, турли данакли мевалардан ҳам ёғ олиш мумкин. Корхонада меҳнат қилаётган 56 кишининг оила аъзолари, бу ердан нафақага чиқиб, қарилик гаштини сураётган фахрийлар барча имтиёзлардан баҳраманд бўлишаяпти. Оқибатда корхонада иш сифати яхшиланмоқда. Мижозларга хизмат кўрсатиш такомиллашаётир. Яккабоғ, Чироқчи туманларидаги ташкилот ва корхоналарда, хўжаликларни ёнилғи-мойлаш материаллари билан таъминлаш яхшиланмоқда. Четдан келаётган кишиларга хизмат қилиш, уларнинг дам олишларига шароит яратилишига эришилмоқда.

Корхона ҳудуди ободонлашаётир. Кўкламда мўъжаз боғ барпо этилганди. Икки қаватли идора эса фойдаланишга топшириш арафасида турибди. Булардан ташқари, йўлкалар тартибга солинди, ёнғинга қарши кураш иши яхши йўлга қўйилди. Корхона раҳбари Фарҳод Юсупов ишни янада такомиллаштириш, корхона ва хўжаликларни нефть маҳсулотлари билан таъминлашни яхшилаш учун куч-ғайратини аямаётир. Шунингдек, ишчи ва хизматчиларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоялаш соҳасида ҳам изланмоқда. У ёрдамчи хўжаликни кенгайтириш, корхона ҳузурида балиқ хўжалиги ташкил этиш,кўплаб қишлоқ хўжалиги, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш, ошиқчасини четга сотиш орзуси билан яшаяпти, бошқаларни ҳам ана шу орзуларнинг амалга ошириш ишига жалб этаяпти.

П. ГАДОЕВ,
"Халқ сўзи" мухбири.

• *Танлов*

ҲАММА НАРСАГА ҚОДИР

"Халқ сўзи" газетаси ва "Маҳалла" хайрия жамғармаси ҳамкорлигида ўтказилган кўрик-танловда Тошкентдаги "Янги арик" маҳалласи биринчи ўринни эгаллади

Қадим тарихга эга маҳаллалар мустақиллигимиз шарофати билан илк бор республикамиз Конституциясининг 105-моддасига мувофиқ ўз ҳуқуқий мақомига эга бўлди.

Уларнинг маҳаллий давлат ҳокимияти бобида ўзига хос ўрин олиши катта сиёсий ва амалий аҳамият касб этади. Президентимиз халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши XV сессиясида сўзлаган нутқида маҳаллалар ва маҳалла фаолларининг амалий ташкилий ишларига юксак баҳо бериб, "ўзини ўзи бошқаришнинг халқимиз анъаналари ва қадриятларига жуда хос бўлган усули — маҳаллалар тизими сўнгги йилларда жуда катта нуфузга эга бўлиб бормоқда. Улар амалда ўз ҳуқуқларидаги барча ишлар учун масъулдирлар. Зеро, маҳалланинг қўлидан келмайдиган иш йўқ", дея алоҳида таъкидлаб ўтди.

Республикамиздаги жуда кўплаб ибратли маҳаллалар каби, Тошкент шаҳридаги мавжуд 470 дан ортиқ маҳаллада ҳам эътиборга лойиқ юмушлар амалга оширилаётир. Масалан, "Янги арик" маҳалласида 1200 дан ортиқ оила мавжуд бўлиб, уларда 5 минг аҳоли истиқомат қилади. Барча хонадон электр чироғи, табиий газ ва ичимлик суви билан таъминланган. Аҳолига 4 та озиқ-овқат магазини хизмат қилади. Ўтган йили маҳаллада маданий марказ — гузар барпо этилди. У барча қулайликларга эга клуб, магазин, чойхона ва кичик ошхонадан иборат. 3 та болалар боғчаси ва битта ўрта мактаб, 3 та сартарошхона, 2 та газета киоскаси, 1 та кичик корхона, 1 та маданият уйи, поликлиника ҳам аҳоли хизматида.

Маҳалланинг мўъжазгина клуб-чойхонаси ҳамиша одамлар билан гавжум. Бундан ташқари, гўшт дўкони, новвойхона, оёқ кийимларини таъмирлаш устахоналари ҳам мунтазам ишлаб турибди.

Маҳаллада йигирмага яқин миллат ва элат вакиллари тинч-тотув ҳаёт кечираётир. Айниқса, ёш авлодни тарбиялаб, камолга етказишда маҳалла ҳудудидаги мактаб ва болалар боғчасида ўтказилаётган кўрик-конкурслар яхши самара бераяпти. Ёшлар ҳуқуқий онгининг шакллантирилиб борилиши натижасида улар ўртасидаги ҳуқуқбузарлик ҳоллари кескин камайди. Ҳар бир кўча ва хонадонларда турли хил ширин-шакар мевали дарахтлар яшнаб турибди.

"Маҳалла" хайрия жамғармасининг Низомига мувофиқ "Янгиариқ" маҳалласида ҳам хайрия жамғармаси ташкил этилган. Унинг асосий мақсади аҳолининг ижтимоий, иқтисодий, маданий, маиший турмуш даражасини тобора юксалтириш, миллий анъана ва удумларни яна-да бойитиш, ногиронлар, ёлғиз қариялар, ҳалок бўлган жангчиларнинг оилалари, уруш қатнашчилари, кўп болали ҳамда боқувчисини йўқотган оилалар турмуш шароитларини яхшилашда ёрдам кўрсатишдан иборат. Айтиш мумкинки, хайрия жамғармамизнинг фаолияти яхши натижалар бермоқда. Хусусан, жамғарманинг ташаббуси билан маҳаллада истиқомат қилаётган ёлғиз кишиларга амалий ёрдам кўрсатиш, уруш ва меҳнат фахрийлари ҳамда ногиронларни моддий, маънавий жиҳатдан ҳимоя қилиш борасида бир қанча ишлар амалга оширилмоқда. Бундан ташқари, 1992-1993 йилларда кам таъминланган оилаларда яшаётган 600 дан ортиқ кишига жамғарма ҳисобидан озиқ-овқат, пул ва кийим-кечаклар тарқатилди.

Маҳалламизда амалга оширилаётган хайрли юмушларнинг кўламини шундан ҳам билса бўладики, шу йил баҳорда "Халқ сўзи" газетаси ва "Маҳалла" хайрия жамғармаси ҳамкорлигида ўтказилган "Энг ибратли маҳалла" кўрик-танловида биринчи ўринни эгалладик. Бундай юксак мукофот бизни ниҳоятда тўлқинлантириб юборди.

Кабир ота КОМИЛОВ,
"Янги арик" маҳалласи оқсоқоли,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби.
Даврон АҲМАД
тасвирга туширган.

САЙЁРАМИЗ САДОСИ

ДИПЛОМАТИЯ АЛОҚАЛАРИ ТИКЛАНДИ

ХХР Давлат кенгаши Бош вазирининг ўринбосари, ХХР ташқи ишлар вазири Цянь Цичэн ва Латвия Бош вазирининг ўринбосари, давлат ислоҳоти вазири Марис Гайлис Пекин шаҳрида учрашди.

Учрашувда икки давлат ўртасида дипломатия алоқаларини тиклаш масаласи муҳокама қилинди.

Маълумки, икки йил олдин Латвия Тайван билан консуллик муносабатларини ўрнатгани учун Хитой бу давлат билан алоқаларни узган эди. Имзоланган шартномада қайд қилинишича, Латвия Тайван билан консуллик муносабатларини тўхтатади, Хитой эса ўз навбатида Латвия иқтисодиётининг ривожланишида ёрдам беради.

МУЗОКАРАЛАР БОШЛАНДИ

БМТ Бош котиби вакили Лахдар Брахими Шимолий ва Жанубий Яман вакиллари музокараларининг боришини ижобий баҳолади.

Унинг айтишича, икки томон ҳам миллий бирликни сақлаб қолиш учун "сиёсий музокаралар ўтказиш лозим", деган фикрдадир.

ПРИМОРЬЕ ҲАРБИЙ ТЕХНИКА СОТМОҚЧИ

Приморье ўлкаси маъмурияти халқни қиш совуқлари ва очарчиликдан сақлаб қолиш учун қурол-яроғ сотишга мажбур бўлмоқда.

Бу ҳақда ўлка маъмурияти раҳбари Евгений Наздратенко баёнот берди. Унинг таъкидлашича, Москва ўлкалар таъминотини унутиб қўйяпти. Россия марказидан бу ерга ҳеч нарса келмаяпти. Корхоналар тўхтамоқда, ишсизлар сони ортиб бораётир.

ХИТОЙДА СУВ ТОШҚИНИ

Хитойнинг Гуанси-жуан вилоятида сув тошқини натижасида 74 киши ҳалок бўлди, 1439 киши касалхоналарга ётқизилди, 8 миллиондан ортиқ аҳоли яшайдиган 63 шаҳар катта талафот кўрди.

Синцзян-уйғур мухтор вилоятида бўлиб ўтган ёмғир 300 километр йўлни ҳамда 50 та кўприкни вайрон қилди.

ИҚТИСОДИЙ ҲАМКОРЛИК СУСАЙМОҚДА

Япония-Шимолий Корея ўртасидаги иқтисодий ҳамкорлик сусаймоқда.

КХДР қарзларининг ўсиши, мамлакатда иқтисодий шароитнинг ёмонлашуви бунга асосий сабаб, деб қаралмоқда. Япония Молия вазирлигининг хабарига кўра, 5 ой мобайнида икки давлат ўртасидаги савдо ҳажми 14 фоизга қисқарган. Япон фирмаларининг айримлари бозор талабларини ўрганиб, ўзга давлатлар билан савдо қилиш йўлларини қидирмоқдалар.

ОҚАВАЛАР ТОЗАЛАНМАЯПТИ

Амур бўйидаги туман ва шаҳарлар раҳбарлари маблағ камчиллиги сабабли табиатга зарар етказувчи завод оқава сувларини тозалаш иншоотлари қурилишини тўхтатмоқдалар.

Ҳабарларга қараганда, ўтган ярим йилда ўлкада 350 корхона, ҳуқуқий ва жисмоний шахслар жавобгарликка тортилиб, улардан 330 миллион рубл жарима олинган, табиатга жами 646 миллион рубллик зарар етказилган.

АФВ ҲАҚИДА ҚАРОР

Президент Ким Ен Сам турли даврларда КХДРга ўтиб кетган фуқароларни қандай бўлмасин Корея Республикасига қайтариш ҳақида қарор чиқарди.

Халқаро афв ташкилоти вакиллари Шимолий Корея қамоқхоналаридаги 600 дан ортиқ сиёсий маҳбуслар орасида Жанубий Корея фуқаролари ҳам мавжуд, деганларидан сўнг Президент ушбу қарорга келди.

БОШ ВАЗИР НИЗОНИ БАРТАРАФ ЭТИШГА КИРИШДИ

Беназир Бхутто Карочида сунний ва шиа мазҳабидаги мусулмонлар орасида пайдо бўлган низони бартараф этиш учун чора-тадбирлар кўриш ҳақида қарор чиқарди.

Ўтган ҳафтада Покистон Бош вазири ушбу шаҳарда бўлиб, мухолиф томонлар вакиллари билан учрашган эди.

МАХФИЙ ХИЗМАТЧИЛАР СОНИ ОШАДИГАН БЎЛДИ

Ўтган ҳафтада Исроил элчихонаси ёнидаги портлашлар натижасида бир неча киши жароҳатланган эди.

Шу сабабли Исроилнинг "Моссад" махфий хизмати Буюк Британиядаги хизматчилари сонини оширишини маълум қилди, деб ёзади "Таймс" газетаси.

ТИНЧЛИК АҲДНОМАСИ ИМЗОЛАНДИ

Сурия Яқин Шарқда тинчлик ўрнатиш тарафдоридир, бироқ Исроил ўз қўшинларини Жўлон тепаликларидан олиб чиқмагунича бу мамлакат тинчлик шартномасига имзо чекмайди.

Миср Президенти Хусни Муборак Исроил Бош вазири Ицхак Рабин билан музокаралари ниҳоясида журналистларга шуни маълум қилди. Маълумки, Исроил Фаластин Озодлик Ташкилоти ва Иордания билан тинчлик Аҳдномасини имзолади. Айни пайтда у Сурия ва Ливан билан муносабатларини тиклашга уринмоқда.

МИЛЛИЙ ХАВСИЗЛИК КЕНГАШИ ЙИҒИЛИШИ

Куни кеча Туркия миллий хавсизлик кенгашининг президент Сулаймон Демирэл раҳбарлигидаги ички ва ташқи сиёсатига бағишланган йиғилиши бўлиб ўтди.

Унда ички ва ташқи сиёсатда мамлакат хавсизлиги ва осойишига таъсир кўрсатаётган ўзгаришлар ҳамда террорчиликка қарши курашни кучайтириш масалалари муҳокама қилинди.

ВАЗИРЛАР КЕЛИШИБ ОЛИШДИ

Ҳиндистон ташқи ишлар вазири Рагхунандал Лал Бхатиянинг Покистон ташқи ишлар вазири Сардор Осиф Аҳмад Али билан музокаралари чоғида икки мамлакат ўртасидаги мавжуд муаммоларни, шу жумладан Кашмир масаласини тинч йўл билан ҳал этиш зарурлиги таъкидланди.

Вазирлар Ҳиндистон ва Покистон ўртасидаги дипломатик келишмовчиликларни ҳам бартараф этишга келишиб олдилар.

КЎРСАТМАГА ҒАРБ АМАЛ ҚИЛМАЯПТИ

БМТ собиқ Югославияга қурол-аслаҳа етказиб беришни тақиқлаганига қарамай, Америка Қўшма Штатлари ва Ғарб давлатлари бу кўрсатмага амал қилмай келаётир, деб ёзади Германиянинг "Вельт" газетаси.

Маълумотларга кўра, икки йил мобайнида хорватлар 660 миллион, серблар 476 миллион, мусулмонлар 162 миллион долларлик қурол-яроғ билан таъминланган.

Ўтган тўрт ой ичида, Босния қуролли кучларига 50 тага яқин танкка қарши ускуна, 20 тага яқин "Стингер" типидаги Америка ракетаси, 20 минг донадан зиёд автомат ва миномёт ҳамда кўп миқдорда ўқ-дори етказиб берилган.

• *Астағфурилло!*

ҚАССОБГА ЁҒ ҚАЙҒУСИ...

Тошкент шаҳридан Тўрткўлга бориш учун "Ўзбекистон ҳаво йўллари" кассасига бордим. Мақсадимни эшитган кассир аёл елка қисди. Шу орада бир йигит кассирга 4 та паспорт узатиб, аллақандай "опа" юборганини писанда қилди.

Кассир аёл ўша "опа"га қўнғироқ қилиб, анчагина савдолашгач, йигитга Россиянинг аллақайси шаҳри учун чипта берди. Йигит кетгач, яна мен мақсадимни такрорладим. Кассир чипта йўқлигини, истасам, бир ҳафта кейинга, яъни 20 апрелга биттагинасини тўғрилаб беришини айтди. Мен чиптани олиб орқага қайтдим. 20 апрель куни яна кассага бориб, чипта сўрадим. Кассир "Бугунга ҳаммаси сотиб бўлинган"лигини айтди. Мен-ку, синаш учун сўрагандим. Ўша куни ўнлаб кишилар чипта йўқлигидан манзилларига поездда кетишга мажбур бўлдилар. Энг ачинарлиси, 20 апрель куни соат 12 да "Тошкент-Тўрткўл" йўналиши бўйлаб учадиган 26 ўринли ЯК-40 самолётида 20 та одам учиб келдик.

— Шунча жой бор экан-у, мен чиптани икки баравар қимматига сотиб олдим, — дейди Туркия сафаридан қайтиб, мазкур самолётда Тўрткўлга кетаётган икки йўловчи норози оҳангда. Қизиқ, самолёт тўла одам билан учадими ёки бўш кетадими — бу билан ҳеч ким қизиқмайди. Кассирлар эса фалончи "Опа" ёки "Ака" юборган кишиларни шилиб, чўнтак қаппайтириш билан банд. Устига-устак "Ўзбекистон ҳаво йўллари" кассасида ўтирадиган ходимларнинг аксарияти Давлат тилида сўзлашишни билишмайди...

Нуриддин ЯНГИБОЕВ,
Беруний шаҳрида яшовчи пенсионер.

• *Ўзбекистон Республикаси Марказий банки маслаҳат беради* •

СОХТА ДОЛЛАР ҚАНДАЙ АНИҚЛАНАДИ?

АҚШда асосан федерал резерв банклари 1928 йилдан кейин чиқарган 1, 2, 5, 10, 20, 50, 100 долларлик пуллар муомалада юради. Бу пуллар сув белгисисиз, нозик кўк ва қизил ипак толалари сингдирилган оқ қоғозга босилган. Барча пулларнинг катталиги бир хил: тахминан 156, 4x66,6 миллиметрни ташкил этади.

Пулларнинг юз томонидаги махсус оч-яшил тусдаги хазина серия номерларидан бўлак барча матн ва расмлар (сурат, нақш ва бошқалар) кул ранг бўёқда босилган.

АҚШнинг барча пулларида хазина муҳри пулнинг юз томонида (суратнинг ўнг ёки чап томонида) жойлашган. Тишли доира шаклидаги бу муҳри ўртасида тарози ва калит қўйилган қалқон тасвири бор. 1969 йилгача чиқарилган пулларда пул қиймати атрофига оқ ҳарфлар билан "THESAUR* AMER* SERTEYT* SIRIL" (нв) 1969 йилдан кейин чиқарилган пулларда "THE DEPATRMENT OF THE TREASURY 1789" матни ёзилган. Доира тишчалари бир хил ҳажм ва бир хил шаклда бўлмоғи лозим. Хазина, муҳри, одат бўйича оч яшил рангда ишланган. У қизил рангда бўлиши ҳам мумкин, бироқ, бу ҳолда пулнинг юз томонидан федерал банк муҳри бўлмайди. Қийматидан қатъи назар, ҳар бир пул белгисида АҚШнинг атоқли давлат арбобларидан бирининг сурати солинган, уларнинг фамилияси ёзилган бўлади. Сурат пулнинг юз томонида, тухумсимон доира ичига жойлаштирилади. Суратлар ниҳоятда нозиклик билан ишланган бўлиб, ўта нозик тўрсимон чизиқчалар фонида жуда ифодали кўринади. Қалбаки пулларда майда унсурлар, хусусан кўз қорачиқлари, соч тарамларининг нозиклиги кўзга ташланмайди.

АҚШ пулларига қуйидагиларнинг сурати туширилган

1 долларлик пулда Вашингтон сурати

2 долларлик пулда Жефферсон сурати

5 долларлик пулда Линкольн сурати

10 долларлик пулда Гамильтон сурати

20 долларлик пулда Жексон сурати

50 долларлик пулда Грант сурати

100 долларлик пулда Франклин сурати

АҚШ пулларининг тўқ яшил тусдаги орқа томонида қуйидаги расмлар бор:

1 долларлик пулда йўналишлар ўртасига ёзилган "One" сўзи ёки кичикроқ ҳажмда ёзилган "One" сўзи ҳамда қўшма штатларнинг икки турли босмада катта муҳри ижро қилинган:

тепадаги чап бурчакда "қодир назар" (НВ) ўнг томонда АҚШ давлат герби тасвирланган

2 долларлик пулда қўшма штатлар билетларида "монтичеллс" биноси ёки федерал резерв билетларида 1976 йилда АҚШ мустақиллиги эълон қилиниши тасвирланган расм

5 долларлик пулда Линкольн ҳайкали

10 долларлик пулда АҚШ хазинаси биноси

20 долларлик пулда "Оқ уй" биноси

50 долларлик пулда Капитолий биноси

100 долларлик пулда мустақиллик саройи 1, 2, 5, 10, 20, 50, 100 долларлик федерал резерв билетларнинг юз томонидаги ҳошиянинг юқори қисмида "FEDERAL RESERVE NOTE"дея ёзилган. Хазина муҳри ва серия номери яшил рангга эга.

Федерал резерв билетларида бундан ташқари бошқа алоҳида белги бор—пулнинг юз томонидаги чап қисмида қизил бўёқда ишланган доира бўлиб, унинг ичига мазкур билетни чиқарган ўн иккита банкдан бирининг номи ёрқин ҳарфлар билан айлана қилиб ёзиб қўйилган.

Ҳақиқий пуллар жуда пишиқ ва мустаҳкам қоғозга босилади. Пул ўйма метал пластинкалари билан босилгани учун, реквизитлар тасвири силаб кўрганда яхши сезиладиган қавариқ ҳосил қилади. Ҳақиқий АҚШ пулининг орқа томонидаги асосий белги шундан иборатки, бу томондаги оч яшил рангни қалбаки пулларда чиқариб бўлмайди. У кўпинча тўқ яшил, яшил-сариқ ёки мош рангда чиқиб қолади. Яна бошқа бир белги: қалбаки пуллардаги расмлар жуда хира ишланган бўлиб, уларда меъморий ва бошқа унсурлар аниқ чиқмайди, чаплашиб кетган бўлади.

Бир оз кўникма ҳосил бўлгач, пулнинг ҳақиқий эканини оддий катта қилиб кўрсатадиган асбоблар (лупа, микроскоп) ёрдамида билиш мумкин.

Минг мил масофалик йўл дастлабки қадамдан бошланади ...

Қимматли қоғозлар эркин бозори сари биз билан одимланг.

"ДАРАХТ" фирмаси Сизга қуйидаги юмушларда ёрдам беради:

- **ҳиссадорлар жамиятини Адлия вазирлиги ва Молия вазирлигида рўйхатдан ўтказиш учун ҳужжатларни саводли ва сифатли тайёрлаш;**
- **"Тошкент" фонд биржаси ва биржадан ташқари бозорда қимматли қоғозларни сотиб олиш (сотиш);**
- **хусусийлаштирилган корхоналарнинг назорат акциялари туркумини дасталаш ва сотиб олиш.**

Қимматли қоғозлар бозорнинг Молия вазирлигида аттестациядан муваффақиятли ўтган мутахассислари Сизнинг хизматингизда бўлишади.

"ДАРАХТ" фирмаси.

Тошкент ш., Қорасарой кўчаси, 325-уй.
тел. 48-28-20 Тел./Факс 48-26-32

Ҳурматли хонимлар ва жаноблар,

Карл Дуйсберг номидаги Германия жамияти

Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси, Тадбиркорлар Иттифоқи ва Ўзбекистон ишбилармон хотин-қизлар Уюшмаси билан биргаликда бозор иқтисодиёти шароитида ёш раҳбарлар тайёрлаш мақсадида 1995-1996 йилларда Германия фирмаларида малака ошириш учун стипендиантларнинг саралаш танловини ўтказади. Малака ошириш муддати 12 ойгача.

Танловда қуйидаги шахслар қатнашиши мумкин:

- *ишлаб чиқариш иқтисодиёти, халқ хўжалиги, техника соҳасида олий маълумот ёки тижорат соҳасида маълумотга эга бўлганлар ва бошқалар.*
- *немис тилини билганлар.*
- *раҳбарлик ишида камида 2 йил ишлаган, лекин 35 ёшдан ошмаганлар.*

Танловнинг биринчи турида қатнашиш учун анкета 1994 йилнинг 15 сентябридан кечиктирмасдан топширилиши керак. Танловни ўтказиш билан боғлиқ бўлган Сизни қизиқтирувчи барча масалалар юзасидан маслаҳатни юқорида айтилган ташкилотлардан бирида олишингиз мумкин.

Справкалар учун телефонлар ва адреслар:

Ўзбекистон Давлат мулки қўмитаси
Тошкент, Мустақиллик майдони, 6
тел: (3712) 39-46-17, 39-18-04

Тадбиркорлар Иттифоқи
Тошкент, Фурқат кўчаси, 1
тел: (3712) 45-98-77

Тадбиркор хотин - қизлар Уюшмаси
Тошкент, Космонавтлар проспекти, 41
тел: 56-65-78, 56-81-58

Омад ёр бўлсин.

• Аскарлик остонасида

ЙИГИТЛАР ВАТАН ДЕБ ЧЕКСА РИЁЗАТ...

Наманган вилоят ҳокимлигининг ҳарбий қисмлар билан ҳамкорлиги хусусида ҳоким муовини, вилоят ҳарбий чақирув комиссияси раиси М. Н. ТУРСУНОВ билан мулоқот.

— Муҳиддин Нуриддинович, аввало, вилоятда ёшларни ҳарбий хизматга сафарбар этиш борасида олиб борилаётган ишлар ҳақида тўхталсангиз.

— Жорий йилнинг биринчи ярмида вилоятимизда ёшларни ҳарбий хизматга сафарбар этишимиз лозим эди. Биз бу вазифани шараф билан адо этдик. Чақирув комиссиялари томонидан жойларда ҳар бир чақирилувчининг оилавий аҳволи, шароити, ҳарбий хизматга жисмонан тайёрлиги пухта текшириб кўрилди. Муҳими, ватан ҳимоясига соғлом, жисмонан бақувват ёшлар танлаб олинди.

Ёшларни харбий хизматга чиқириш ва кузатиш маросимларини ҳам анча такомиллаштирганмиз. Илгарилари, бўлажак аскарларнинг хаммасини вилоят марказидаги темир йўл станцияси ёки аэропортда тўплаб сўнг жўнатилар эди. Эндиликда бунга чек қўйилди. Негаки, аэропорт ёки темир йўл вокзали барча туманлардан ҳарбий хизматга чақирилаётган ёшлар, уларни кузатгани келган ота-оналар ва қариндош уруғлари билан тўлиб кетарди. Бу албатта турли қийинчиликларни келтириб чиқарарди. Ҳозир ёшлар харбий хизматга бевосита шаҳар ва туманлардаги темир йўл станцияларидан жўнатилмоқда.

— Бўлажак аскарлар борадиган ҳарбий қисмлар билан ўзаро ҳамкорлик қандай йўлга қўйилмоқда?

— Икки йилдан буён ёшларни ҳарбий қисмларга ўша ердан келган зобит билан бирга халқ ноиблари, вилоят мудофаа ишлари бошқармаси ва ота-оналар ҳамда ҳокимликлар вакиллари кузатиб боришмоқда. Бу вакиллар у ердаги шароит билан атрофлича танишиб, қисм командирлари билан суҳбатлашиб, ўзаро ҳамкорлик тўғрисида келишиб ҳам қайтадилар. Хуллас, бўлажак аскарлар белгиланган ҳарбий қисмларга етиб боргунларича ва жойлашиб олгунларигача ота-оналар ва жамоатчилик назоратида бўладилар. Бу уларни жойлашиб олиб, хизмат бурчларини яхши давом эттириб кетишлари учун муҳим омил бўлаётир.

Маълумки, ҳарбий хизматни ўтай бошлаган аскарлар учун дастлабки биринчи ой оғир кечади. Биз шуни ҳисобга олиб, худди шу даврда ҳарбий қисмларга туман ва шаҳарлар вакиларидан иборат махсус комиссиялар юборяпмиз. Уларнинг таркибига туман, шаҳар ҳокимликлари, жамоат ташкилотлари вакиллари, дапутатлар, уруш ва меҳнат фахрийлари, бадиий ҳаваскорлар ва ота-оналар киритилади.

Комиссиялар ҳарбий қисмларда бўлиб, аскарлар ҳаёти билан атрофлича танишадилар. Йигитларга хизматни қай даражада ўтаётганликларига қараб совға-саломлар топширишади. Бадиий китоблар, грампластинкалар, музика асбоблари тақдим этишади. Концертлар қўйиб беришади. Муҳими, бу кўнгилочар тадбирлар давомида аскарлар ўртасида ватан химояси муқаддас бурч эканлиги, ватан, халқ олдидаги ана шу бурчларини шараф билан адо этишлари ҳам фарз, ҳам қарз эканлиги тўғрисида суҳбатлар бўлиб ўтади. Бундай тадбирларни республикамизнинг Мустақиллиги куни, Наврўз байрами, ҳайит рамазон ойларида ҳам ташкил қилиш анъанага айланиб бормоқда.

Айниқса, ҳарбий қасамёд кунлари фахрийлар, халқ ноиблари, ҳокимликлар вакиллари ва ота-оналар билан гавжум бўлади. Шу куни аскарларга совға-саломлар топширилиб, байрамона дастурхон безатилади. Концерт дастурлари намойиш этилади. Бундан таъдбирлар фақат ҳарбий қасамёд кунлари эмас, балки Наврўз куни, "Ватан ҳимоячилари куни" ва бошқа турли миллий байрамларда ҳам уюштирилади.

— Ҳарбий бўлинмалар билан биргаликда олиб борилаётган тадбирлар самараси қандай?

— Ёшлар ва аҳоли ўртасида олиб борилаётган тушунтириш ишлари, юборилаётган вакиллар ва кўрилаётган бошқа чора-тадбирлар ўз самарасини бермоқда. Кейинги пайтларда хизматдан бўйин товлаш, ҳарбий қисмни ташлаб кетиш ҳоллари деярли учрамаяпти. Биз ватан ҳимоячиси бўлиш мустақил юртимизнинг ҳар бир ёш йигити учун шон-шараф ва виждон иши эканлигини англатиш йўлида барча чора-тадбирларни кўряпмиз. Ана шуни назарда тутиб, фарзандларимизни ватанпарварлик руҳида тарбиялашга мактаблардан, ҳатто болалар боғчаларидан бошлаб алоҳида эътибор бера бошладик. Бу борада вилоят ҳокимлиги, мудофаа ишлари бошқармаси, мудофаага кўмаклашувчи "Ватанпарвар" ташкилоти халқ таълими ходимлари билан биргаликда жуда катта ишларни бошлаб юборишди. Наманган шаҳри ўқув юртларида ҳарбий ватанпарварлик ва жисмоний тарбиянинг ўқитилиши таҳлил қилинди. Йўл қўйилган камчиликлар очиб ташланди. Жойлардаги шон-шуҳрат уйлари ва музейлар ўз ҳолига ташлаб қўйилгани, ўқ отиш тирларининг қаровсиз ҳолда эканлиги жиддий танқид остига олинди. Камчиликлар вилоят чақирув комиссиясининг кенгайтирилган йиғилишида муҳокама қилиниб, уларни бартараф этиш чора-тадбирлари белгиланди.

Айни пайтда вилоят ҳокимлиги ёш авлодни ҳар томонлама баркамол, соғлом қилиб ўстириб, уларни ҳарбий хизматга ёшлигидан тайёрлаб боришни ўзининг биринчи галдаги вазифаларидан, деб билмоқда. Ана шу йўлда аниқ тадбирлар ишлаб чиқилган. Жумладан, унда Ватан туйғусини болалар онгига ёшликдан сингдириб бориш, мактабларда, билим юртларида ва олийгоҳларда жисмоний тарбия фанининг ўқитилишини тубдан яхшилашни босқичма-босқич амалга ошириш лозимлиги таъкидланган.

Бир сўз билан айтганда, вилоятимизда ёшларни ҳарбий хизматга жалб этиш тобора яхшиланиб бормоқда. Бироқ, биз мустақил юртимизга муносиб ёшларни тарбиялаб етиштириш иши билан ҳамма бирдек шуғулланишига эришмоғимиз лозим.

"Халқ сўзи" мухбири Абдуҳошим МАДАТОВ суҳбатлашди.

• Истиқлолнинг уч йиллигига

ХАЛҚИГА БОҚҚАННИНГ БАХТИ БАРКАМОЛ

Янгибозор туманидаги "Аму" фирмасига Ўзбекистон истиқлолга эришган вақтда асос солинганди. Мустақиллигимиз мустаҳкамланишида бу сингари тадбиркорлик ўчоқларининг аҳамияти беқиёс.

Оддий фуқаро Мадраҳим Матёқубовнинг бир неча минг сўм пули эвазига фаолиятини бошлаган мазкур фирма бугунги кунда қиймати бир неча миллион сўм турувчи йирик ишлаб чиқариш ўчоқлари, кўчмас мулк заҳиралари, банк нақдиналарига эгалик қилаяпти. Моддий бойликлар яратиш ва савдо-тижорат масканларининг ўзи 30 дан зиёд. Унда Бўзқалъа қишлоғининг 200 га яқин фуқароси меҳнат қилади. Оролни асраш республика қўмитаси қошида фаолият кўрсатаётган мазкур жамоа олинаётган фойданинг тенг ярмини ишлаб чиқариш миқёсларини кенгайтиришга, қолган қисмини эса хайрия ва меҳр-мурувват тадбирларига сарфламоқда. Хива болалар уйи тарбияланувчиларини кийим-кечаклар билан таъминлаш, қишлоқни ободонлаштириш, туман аҳолисига эса арзон нархда турли истеъмол молларини узлуксиз етказиб бериш, камхарж оилалар, мададга муҳтож фуқароларни моддий қўллаб-қувватлаш вазифасини фирма раҳбарияти зиммасига олган. Бу олийжаноб ният амалий ишларда рўёбга чиқаяпти.

Фирма аҳли яқин а яна бир хайрли ишга қўл урди. Шу ердаги жамоа хўжалигининг ташландиқ ерида замонавий ғишт заводи қурилиши бошланди.

— Дилимизни банд этган меҳр-оқибат ва саховат туйғулари туфайли ишимиз ривож топаяпти, омад доимий ҳамроҳимизга айланаяпти. Худо хоҳласа, янги заводни истиқлолимизнинг муборак уч йиллиги байрами кунигача ишга туширамиз. Дастлабки маҳсулот 100 минг дона ғиштни эса иморат қураётган камхарж ва муҳтож оилаларга текин улашамиз. Умуман, энг арзон ва сифатли ғиштни бизнинг корхонамиз беради, — фирма раҳбари М.Матёқубовнинг эзгу нияти ана шундай.

Қад ростлаётган корхона қишлоқларимизда ишлаётган кўпдан-кўп оддий ғишт заводлари сирасидан эмас. У қувватда ҳам, замонавийликда ҳам танҳо ҳисобланади. Бу ерда соатига 18 минг, ҳар йили эса ўртача 55-66 миллион дона пишиқ ғишт тайёрланади. Корхона экологик жиҳатдан мусаффо табииай газда ишлайди. Маҳсулот тайёрлашни серунум автомат ва механизмлар амалга оширади. Қишлоқдаги замонавий корхонанинг яна бир шарофати шундаки; у 80 дан зиёд кишини фойдали меҳнат кучоғига чорлайди. Маҳаллий хомашёнинг мўллиги эса маҳсулот таннархи арзонлигини таъминлайди. Тадбиркорлар жамоасига қарашли заводда ишлаб чиқариладиган ғишт Янгибозордан ташқари Гурлан ва Шовот туманларидаги қурилишлар учун ҳам бемалол кифоя қилади.

— Истиқлол байрамига атаган совғамиз шунинг ўзидангина иборат эмас, — деди пировардида фирма раҳбари. — Бир нечта ишлаб чиқариш цехлари, бозор ва ихтисослаштирилган дўконлар ҳам-катта байрам арафасида ўз фаолиятини бошлайди. Ўшанда меҳнаткашларнинг байрам дастурхони ранго-ранг ва бозордагидан анча арзон нознеъматлар билан таъминланади. Зеро, мақсадимиз битта: халқимизнинг бир бойлигини ўн бойликка дўндириш юзасидан муҳтарам Президентимиз раҳбарлигида амалга оширилаётган тадбирлар ижросига муносиб улуш қўшиш.

Абдулла СОБИРОВ, "Халқ сўзи" мухбири.

• Ажаб савдолар

ТОМАТ ЎРНИГА... НАША

Самарқанд шаҳар ҳокимияти ички ишлар бошқармасининг жамоат тартибини сақлаш бўлинмаси ходимлари — милиция старшинаси А. Отамуродов ва милиция сержанти Ж. Шамсиев хизмат бурчини ўташга киришганда, кун қоронғулашиб қолган эди.

Уларнинг эътиборини йўл четида кетаётган икки ёш йигит тортди. Аслида буларнинг ҳатти-ҳаракатида шубҳа туғдирадиган бирор нарса сезилмаса-да, ҳар қалай милиция ходимларини нимадир ҳушёрликка ундарди. Ҳужжатлар текширилганда йўловчилардан бири Туркманистондан, иккинчиси Самарқанд вилоятининг Тайлоқ туманидан эканлиги аниқланди. Уларнинг ёнидан шубҳаланадиган ҳеч нарса чиқмади — соат, тароқ, дастрўмол ва қўлларида халтага жойланган банкалардаги томатлар...

Йигитлардан узр сўраб, қўйиб юборишмоқчи бўлишганда 10-шаҳар милиция бўлими навбатчиси ҳаёлидан "Консерва банкаларини ҳам бир кўрсакмикан", деган фикр ўтди. Унинг назарида бу банкалар ҳажмига нисбатан анча енгил туюлганди.

Банкалар очиб кўрилганда, уларнинг ичидан целлофан пакетларга солинган икки килограмм наркотик модда чиқди. Уларнинг устидан томат қуйилиб, яширилган экан.

Тергов давомида бу ишнинг бир учи Тойлоқ консерва заводига бориб туташиши маълум бўлди. Ичига наша солинган ва томат билан беркитилган банкалар айнан шу ерда тайёрланган экан. Сўраб-суриштиришлар давомида консерва заводидан бу ишга алоқадор яна тўрт киши ҳибсга олинди.

М. МУҚИМОВ, "Халқ сўзи" мухбири.

• Ғалабанинг 50 йиллиги олдидан

ЮРАГИНИНГ ЯРМИ УРУШДА ҚОЛГАН

Пойтахтнинг Яккасарой туманида яшовчи Абдухолиқ Шарипов уруш бошланганда Самарқанд шаҳридаги педагогика билим юртида таҳсил оларди.

У дўстлари Тўймурод Тошкентбоев, Собир Иброҳимов билан учувчи бўлиш учун ҳарбий комиссарликка ариза беришди. Афсуски ниятлари амалга ошмади. 1941 йилнинг октябрида уч ўртоқ кўнгиллилар қатори урушга жўнади. Йўлда бир ой юрилгач, бўлажак жангчилар Иваново вилоятида жойлашган 9-ҳаво десант корпусининг 20-бригадасига келиб хизматни бошлашди.

– 1942 йилнинг август ойида Сталинград мудофаасида душман билан қақшатқич тўқнашув бўлди, – дея уруш хотираларидан сўз очди, Абдухолиқ бова. – Ишонсангиз, ўшанда баъзан ярим белимизгача сувда туриб, душман билан жанг қилдик. Иваново қишлоғини душманлардан тозалаш учун бўлган жанг эсимда қаттиқ сақланиб қолган. Қишлоққа кириб борганимизда, борлиққа қоронғулик чўккан, атроф жим-жит, бу сукунатни фақат олисда гумбурлаётган тўпларнинг садолари бузиб турарди. Ҳали жойлашиб улгурмасимизданоқ ҳар томондан ўқлар визиллаб уча бошлади. Кейинроқ маълум бўлишича, биз бутунлай душман қуршовига тушиб қолган эканмиз...

Душман бизни тўп ва миномётлардан аёвсиз ўққа тутар, ракета ёруғи остида нишонга оларди. Тонготарда тирик қолганларнинг орқага чекиниши ҳақида буйруқ келди. Ўша тенгсиз олишувда 700 жангчидан 170 нафари омон қолганди холос. Ўртоғим Тўймурод Тошкентбоев оғир яраланиб, ҳарбий госпиталга тушди. Октябрь ойининг бошларида дивизия душманни Волгага ўтишга йўл бермаганлиги учун гвардия байроғи нишондори бўлганди.

Абдухолиқ бова Дон дарёсини кечиб ўтишда, Харьковни озод этиш жангларида ҳам қатнашди, Днепр дарёсини кечиб ўтишдаги қаҳрамонлиги учун иккинчи маротаба "Жасурлиги учун" ордени ва икки ойлик дам олиш йўлланмаси билан тақдирланди.

А. Шарипов 1944 йили Капитановка қишлоғини ва Украинанинг ғарбий районларини душманлардан тозалашда оғир яраланиб, Бокудаги ҳарбий госпиталда даволаниб чиқди...

Абдухолиқ бова урушдан кейинги йилларда халқ хўжалигининг кўпгина жабҳаларида меҳнат фаолиятини давом эттирди.

Айни кунда 160-мактабда жанговар бурчак ташкил этиб, мактаб ўқувчиларига уруш хотираларидан сўзлаб, ёшлар ватанпарварлик руҳида камол топишига ўз ҳиссасини қўшиб келмоқда.

Файзулло БОБО ДЎСТ "Халқ сўзи" мухбири.

• Газетхон таклифи

Иш соат 8 да бошланса

Бугунги кунимизни деҳқончиликсиз тасаввур қилиш қийин. Бир қарич бўш ер топилди дегунча, хўжалик учун зарур кўкат ёки бошқа бирор ўсимлик экишга тутинамиз. Ҳарна-да.

Мен шаҳардаги ташкилотларнинг бирида оддий хизматчи бўлиб ишлайман. Оиламиз катта. Шу боис шаҳар чеккасидан деҳқончилик учун 10 сотих ер олдим, Иш соатимиз 8 да бошланиб, 17 да тугарди. Ишдан қайтгач, томорқамиздаги кўпгина юмушларни бажаришга улгурардик. Яқинда Фарғонада иш соати 9 дан бошланиши ҳақида қарор чиқди. Ўйлаб қарасангиз, собиқ Иттифоқ давридаги соат 11 га тўғри келаяпти. Бунда на эрталаб бирор юмуш бажара оласиз ва на ишдан кейин.

Тажрибадан маълумки, иш қанча эрта бошланса, меҳнат унумдорлиги ҳам шунча юқори бўлади. Биз раҳбарларга учрашсак, "Меҳнаткашларнинг талаб-истакларидан келиб чиққан" лигини айтишди. Агар шундай бўлса, аҳоли сўровини ўтказиш лозим. Вилоятимизда аҳоли зич жойлашган. Қолаверса, оддий ишчидан тортиб раҳбаргача томорқасида деҳқончилик қилади. Шуни назарда тутиб, иш соатини 8 га кўчириш жоиз. Шунда ишда ҳам унум бўлади, деҳқнчилик қилишга ҳам имкон туғилади.

А. ОХУНЖОНОВ, Фарғона шаҳри.

• Миннатдор қалб изҳори

"ДАРДЧИЛ ЭДИМ..."

— Нима, олтита бола орттиришга кучи етган одамнинг, боқишга кучи етмайдими? — деган эди бир ташкилот мутасаддиси ҳузурига марҳаматлик учинчи гуруҳ ногирони Носиржон Каримов ёрдам сўраб кирганида, — энди биз болаларингниям боқайлик-ми?..

Ҳа, ўшанда мен ҳали ёш эсамда, учинчи гуруҳ ногирони эдим. Алам қилмайдими, бир вақтлар етти мучаси соғ, Марҳамат механизациялашган кўчма колоннасида қурувчилик қилган, собиқ Ленин номидаги давлат хўжалигида тракторчи, Калинин номидаги жамоа хўжалигида колхозчи бўлиб ишлаган норғул йигит эдим, ахир! Не дард тегибки... Қанчалар пушаймон еганимни билсангиз эди! Қурилишларда ишлаганимга ҳам, трактор ҳайдаганиму далаларда кечган умримга ҳам ачиндим. Бир куни келиб қандайдир бешафқат одам белимда қувватим борлигида топган фарзандларимни бошимга бало қилиб кўрсатиши мумкинлигини қайдан билибман?

Ҳайрият ҳам меҳри дарё, мурувватли инсонлар дунёда ҳали кўп экан...

Туман ҳокими Позилжон Мамақовнинг аралашуви ва саъйи-ҳаракати билан дилимга чироқ ёқилди: Тўхтасин Мирзаев номидаги жамоа хўжалигидаги Ғофур Ғулом номли маҳалла қўмитасининг раиси Ҳакимжон Мадумаров маҳалла, туман ҳайрия жамғармаси ҳамда ижтимоий таъминот бўлимидан дори-дармонлар учун пул ажратишга ёрдам кўрсатишди. Хотиним Ҳамрохон Каримова меҳ-нат қилган "Коммунар" заводидан ҳам 80 минг сўм-купон ёрдам пули беришди. Марҳамат тумани ички ишлар бўлими бошлиғи ўринбосари Қобилжон Мадумаров бир сидра уст-бош қилиб берганини мамну-ният билан тилга оламан. Туман хўжаликлараро қурилиш ташкилоти уйимни тўла таъмирлаб бераётир.

Ҳайрият, мен ҳам инсон эканман! Қадр-қимматим бор экан. Бу қадрни эса бағри кенг ҳамюртларим туфайли топдим. Ўксик кўнглимни тоғдай кўтарган ўша инсонларнинг мартабалари доимо улуғ бўлсин! Бола-чақаларининг орзу-ҳавасини кўришсин...

Носиржон КАРИМОВнинг дил дардларини оққа кўчирувчи Муҳаммад Қодир АБДУЛЛАЗИЗ.

НАРПАЙЛИК ДЕҲҚОНЛАР ҲИММАТИ

Нарпай туманидаги "Иттифоқ" ширкатлар уюшмаси 195 гектар суғориладиган ердан 700 тоннага яқин буғдой йиғиштириб олди. Ҳозир экиндан бўшаган майдонлар суғорилиб, макка ва озуқабоп экинлар экилмоқда. Хўжаликнинг У. Бўриев, Т. Исломов, Н. Холмонов, С. Насимов сингари комбайнчилари ўз агрегатларини тумандаги бошқа хўжаликларга ҳашарга олиб чиқдилар.

Зарафшон дарёси қирғоғида тўқайзорда бундан беш йиллар муқаддам теракзор барпо қилишга киришилган эди. Нурмон Бекназаров бу ишга бош бўлди. Биринчи йили тўрт гектарга, иккинчи ва учинчи йиллари уч гектардан майдонга терак қаламчалари ўтказилди.

Пахта далаларида ҳам иш чакки эмас. Ҳар туп ғўзада олти-еттитадан кўсак, шунча гул тўпланди. Ҳосил шохлари етарли, Табақалаштирилиб чилпиш бошланди. Бу агротехник тадбирни 15 иш кунида тугаллаш мўлжалланаяпти.

СУРАТЛАРДА: комбайнчи О. Бўриев ва О. Бўранов ғаллазорда; хўжалик раиси Т. Шукруллаев, ўрмончилар Н. Бекназаров ва У. Эргашев; пахтачилик бригадаси бошлиғи Т. Йўлдошев.

Т. Норқулов олган суратлар.

• Ўзбекистон — Ватаним менинг

ТОШКЕНТ ВАҚТИ

"Гринвич вақти", "Рихтер ўлчови" деган тушунчалар бор. Илгари "Москва вақти" деган таҳдидли тушунча ҳам бор эди. Бу тушунча вақт маъносидагина эмас, коммунистик мафкуранинг бир кўриниши сифатида ҳам ишлатилар, шунинг учун нафақат СССР республикалари, бир қанча Шарқий Европа мамлакатлари ҳам "Москва вақти"га бўйсунишга мажбур эди.

Мустақиллик туфайли Ўзбекистонимиз жаҳон майдонида ўзининг муносиб ўрнини эгаллаётганидан пойтахтимиз Тошкентнинг ҳам салмоғи-ю салобати, нуфузи оша бошлади. Бин барин, энди "Тошкент вақти" деган тушунчани истеъмолга киритиш пайти ҳам етди.

Тўғри, илгари ҳам Тошкентнинг ўзига яраша нуфузи бор, у "Шарқ машъали", "Тинчлик шаҳри" сингари номларни бекорга олмаган эди. Тошкентнинг Ҳиндистон билан Покистон ўртасида сулҳ тузилишига кўмаклашгани, Осиё, Африка, Лотин Америкасидаги етук адиблар, кино усталарининг "бошини қўшгани" ҳам барчага маълум.

Бироқ, мустақил Ўзбекистон пойтахтида қилинаётган ишлар, бу ерда ўтаётган оламшумул даражадаги учрашув ва анжуманларни илгариги ҳол билан асло тенглаштириб бўлмайди. Илгари юртимизга келган меҳмонлар ўзларини Ўзбекистонга эмас, СССРга келган ҳисоблар, бинобарин, республикамизнинг ҳам, пойтахтимизнинг ҳам салобати унчалик сезилмас эди. Истиқлолга эришилгандан сўнг Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари кинофестивали, "Театр: Шарқу Ғарб" фестивали, "Президент кубоги" халқаро теннис мусобақаси юртимизни ҳам, пойтахтимизни ҳам янада машҳур қилди. Тошкент — жуғрофий макон. Бироқ "Тошкент" ҳаракатсиз тушунча эмас. Бинобарин, унинг салмоғини пойтахтдаги воқеалар билангина чегаралаб бўлмайди. Президентимиз Бирлашган Миллатлар Ташкилоти минбарида нутқ сўзлаганида ҳам, бошқа давлатларга сафар қилганида ҳам — ҳамма-ҳамма жойда "Тошкент" тушунчаси мавжуд эди. Чунки, Президентимиз ҳамма жойда Ўзбекистон номидан гапирган, ҳужжат имзолаган. Ўзбекистонни эса, унинг пойтахти — Тошкентсиз тасаввур қилиш мумкин эмас. Шундай экан, "Тошкент вақти" деган таъбир, тушунчанинг ўзгача маъно билан бойиши ҳам табиий ҳолдир.

Шу муносабат баҳонасида айрим мулоҳазаларни баён қилсам. "Тошкент вақти" таъбири энг аввало ҳақиқатан ҳам вақт, соат билан боғлиқ. Шунинг учун курантимиз янада улуғворроқ, шаҳарнинг барча жойидан кўзга ташланадиган, барча жойидан овози эшитиладиган қилиб қайта қурилса, деган истак пайдо бўлади. Юртимизда, хусусан пойтахтимизда амалга оширилаётган улкан қурилишлар миқёсидан қарайдиган бўлсак, бу иш унча катта ҳаражат талаб қилмайди.

Пойтахтимиз номи жаҳон кезиб юрган экан, Тошкент атамасини ҳар ким ўзига мослаб талаффуз қилишига чек қўйилса. Биз ҳар қандай мамлакатга, ҳар қандай шаҳарга ҳурмат билан қараб, уларнинг номларини асл ҳолида талаффуз қилар эканмиз, шаҳримиз номи ҳам асл ҳолида талаффуз қилинишига эришишимиз лозим. Мустақил-лик тамойили ҳам шуни тақозо қилади. Бунинг устига, аслида "Тошкент"дейишга ҳеч ким қийналмайди ҳам.

"Тошкент оқшоми" деган газетамиз бор. Аммо, бугунги Тошкент нуфузи учун шунинг ўзи камдек туюлади. "Тошкент вақти" деган, халқаро миқёсидаги нашр хусусида ҳам ўйлаб кўрилса ёмон бўлмасди.

Юртимизни, гўзал пойтахтимизни яхши кўрадиган юртдошу ҳамшаҳарлар бу таклифларни қўллаб-қувватлайдилар, деган умиддаман.

Ўлчовлар, бирликлар, тушунчалар сафига яна бир тушунча — "Тошкент вақти" тушунчасининг кириши — назаримда мустақиллигимизнинг яна бир шарофати сифатида баҳоланиши лозим. Келинг, азизлар, уни кенгроқ ёйилик, қўллаб-қувватлайлик!

М. ХЎЖАЕВ, ЎзА ШАРҲЛОВЧИСИ.

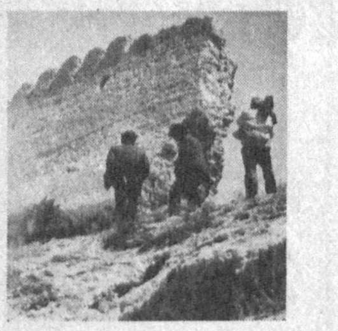

• *Мозийдан садо*

ЧИНГИЗХОН ВАЙРОН ЭТГАН КАРВОНСАРОЙ

Зомин туманининг Шўрча ва Ғўлба қишлоқлари оралиғида жойлашган тепалик улкан тарихий иншоот ўрни — ота-боболаримиз томонидан етти-саккиз аср муқаддам бунёд этилган манзилгоҳ қолдиқлари.

Туман ҳудудида археологик ёдгорликларни аниқлаш, рўйхатга олиш ҳамда ўрганиш ишлари билан шуғулланаётган республика Фанлар академиясининг Я. Ғуломов номидаги археология институти олимлари ана шундай хулосага келишди. Илмий муассасанинг Зомин илмий-тадқиқот гуруҳи бошлиғи, тарих фанлари номзоди Алексей Грицина топилдиқни шундай изоҳлади:

— Маҳаллий аҳоли томонидан Тўрткўлтепа деб юритилувчи мазкур археологик ёдгорлик ўз аҳамиятига кўра жуда катта тарихий манбадир. Маълумки, XII – XIII асрларда Усрушона давлати ҳам Мовароуннаҳрдаги каби улкан маданият ва маърифат ўчоғига айланган эди. Хитойдан Буюк ипак йўли бўйлаб чиққан карвонлар Фарғона ва Чочдан чиқиб, Сўғдга, Хоразм ва ҳатто Оврўпо мамлакатларига бораётиб, Усрушона ҳудудидаги энг катта манзиллардан бири бўлган мазкур карвонсаройда бир дам тўхтаб ўтган. Тўла-тўкис сақланган ёдгорлик мажмуи 110 кв. метрлик ҳажмдаги майдонни ўз ичига олган бўлиб, атрофи пахса ва хом ғиштдан мустаҳкам девор билан ўралган. Ички қисмидаги пишиқ ғиштдан тикланган қатор иморатлар эса карвонсарой вазифасини бажарган.

— Ушбу ёдгорлик ўз даврига кўра ўта ноёбдир, — дейди гуруҳ аъзоси, институт илмий ходими Валерий Набоков. — Ҳозиргача тўла-тўкис сақланган ва йирик бўлган бундай карвонсаройлар Туркманистонда "Дояхотин" ва Кармана шаҳри яқинидаги "Работи Малик" деб юритилувчи ёдгорликлар ҳисобланар эди. Тўрткўлтепа ҳажми жиҳатидан улардан ҳам йирикроқ. Карвонсарой 1221-22 йиллардаги Чингизхон истилоси даврида вайрон этилган ва қайта қад ростлай олмаган.

Юқоридагиларга қўшимча қилиб шуни айтишимиз мумкинки, Жиззах вилояти ҳудудида ҳозиргача Фориш туманидаги Калтепа карвонсарой ёдгорлиги ва Зомин тумани ҳудудидаги Култепа — кўҳна шаҳар харобаларига тааллуқли карвонсарой ёдгорлигигина маълум эди. Юртимиз тарихидан сўйловчи ноёб иншоот бўлмиш Тўрткўлтепа ёдгорлигини ўрганиш мақсадида археологик қазилмалар ташкил этиш мозийнинг ҳали бизга маълум бўлмаган маълумотларини ошкор қилса, иккинчидан, қадим аждодларимизнинг бугунги авлодларига мерос қилиб қолдирган маданияти изларини очиши, шубҳасиз.

Юртимиз тарихи тилсимларга тўла. Бизга маълум бўлмаган жуда кўп тарихий ёдгорликлар, манзилгоҳлар борки, уларни излаб топмоқ, фан оламига маълум қилмоқ, ҳижжалаб тадқиқ этмоқ керак.

Кейинги икки йил мобайнида академия археология институти олимлари томонидан Ўрта асрларда Усрушона номи билан юритилган, ўз даврида Хитойда ҳам элчилари вакиллик қилган жуда катта жуғрофий давлат ўрни тадқиқ этилмоқда. Фарғона, Чоч ҳамда Сўғд ўртасидаги тоғли ҳудуд — Туркистон тизмасининг шимолий ён бағирлари бундан 1500-1600 йиллар бурун Усрушона номи билан аталган ҳамда ўз ҳокимлиги, туғи, туғроси, пулларига эга бўлган.

Ўрта Осиёга ислом динини олиб келган араб истилочилари ҳам ана шу тоғларда энг катта қаршиликка дуч келишган эди. Араб сайёҳи Ал-Муқадасийнинг (X-аср) ёзишича, Усрушонада бир неча ўн минг аҳоли истиқомат қилиб, Дизак, Зомин, Ховос, Вагат, Шавғар, Марсманд каби кўплаб шаҳарлар яшнаб турган. Давлат ҳудудидаги мавжуд 400 дан зиёд қалъалар жуда мустаҳкам эди.

Археологлар ўз олдиларига ўша қадим шаҳарларнинг ўринларини аниқлашни мақсад қилиб қўйишган эди. Жумладан, Дизак, Зомин, Ховос, Вагат каби шаҳарларнинг ўрнини бир қадар жуғрофий жиҳатдан асосласа бўлади. Олимлар, ҳатто Усрушонанинг бош шаҳри — пойтахт Бунжикентнинг ўрнини ҳам аниқ айтиб беришади. Лекин Шавғар, Марсманд шаҳарлари фанда маълум эмас эди.

Молгузор тоғ тизмасининг шимолий ён бағирларида, Пешиғорсойнинг юқори қисмида археологик қидирув ишларини якунлаган тадқиқот гуруҳи бу ерда йигирмадан зиёд археологик ёдгорлик комплексини — қадим манзилгоҳлар ўрнини аниқлашди. Жумладан, Шавғар шаҳрининг ўрни Бош Бешиғор қишлоғи ҳудудидаги тепаликлар остида эканлиги айтилди. У ердан топилган сопол буюмларнинг синиқлари, зардуштийларнинг таомили бўлган кўмилган хумсотадонлар уларнинг фикрларини тасдиқлади.

Олимлар тезлик билан бу манзилгоҳларда археологик қазишмаларни бошлаш лозимлигини таъкидлашди. "Ўзбектуризм" миллий компанияси ходимлари эса қадимги аждодларимиз яшаган жой — Пешиғор ғори ҳамда Шавғар шаҳристонининг қадимги харобалари билан таништирмоқ мақсадида сайёҳлар учун мўлжалланган сафарномаларга ушбу манзилгоҳларни қайд этиш лозимлигини билдирдилар. Мазкур компания вакиллари Зомин туманидаги тарихий ўлкашунослик музейи ҳамда хонадонларда бўлишиб, маҳаллий аҳоли сақлаб келаётган анъаналар ва қадимий ёдгорликларни назардан ўтказдилар, сайёҳларни Зомин тоғларининг гўзал ва ажойиб гўшаларига ҳам жалб этиш лозимлигини билдирдилар.

Қадимги Усрушонанинг бугунги ҳикоялари сайёҳларнинг ҳам, шу юрт эгаларининг ҳам маънавий ва моддий мулкига айланмоғи қувончлидир. Тарихнинг сирли қатламлари ҳам юз оча бошлади.

Саттор ҚОРАБОЕВ,
журналист.

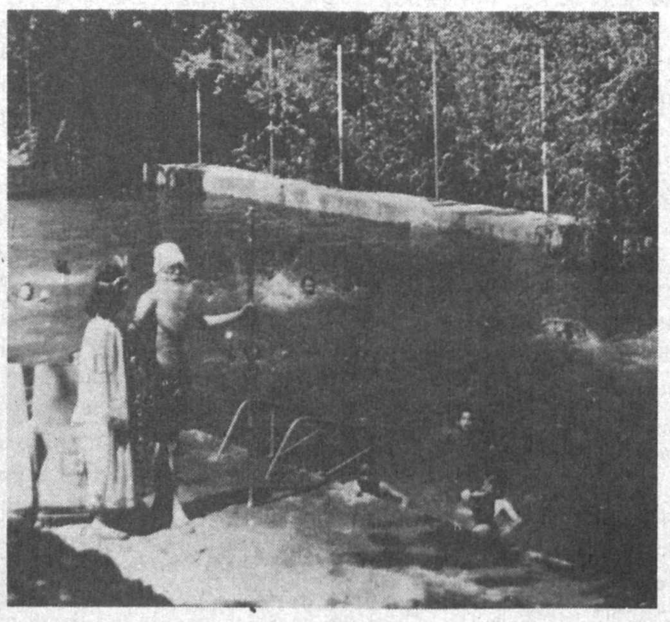

ЁЗ — ЎТМОҚДА СОЗ

Ўрта Осиё темир йўлининг Фарғона бўлимига қарашли "Темирйўлчи" болалар оромгоҳи хушманзара Чодак қишлоғида жойлашган. 36 йилдан буён темирйўлчиларнинг фарзандларига ёзги таътил даврида хизмат кўрсатиб келаётган ушбу масканда болаларнинг мириқиб ҳордиқ чиқаришлари учун барча шароит яратилган. Ҳар сменада 300 дан ортиқ жажжилар дам олиб,, саломатликларини мустаҳкамлашмоқда. Терапевт ва бошқа шифокорлар, тиббий ҳамширалар болалар соғлиғидан бохабар бўлиб туришибди. Оромгоҳ вилоят марказидан четда бўлганлиги эътиборга олиниб тез тиббий ёрдам кўрсатиш машинаси ажратилган. Бундан ташқари бу ерда турли кўнгилочар тадбирлар, саёҳатлар, спорт мусобақалари ўтказиб турилибди. Яқинда бўлиб ўтган "Сув худоси" ўйини дам олувчиларда катта таассурот қолдирди. Суратларда: "Темирйўлчи" болалар оромгоҳидан лавҳалар.

Т. ҲАМРОҚУЛ олган суратлар.

АЙТМАТОВ: "ЎША ҚУШЛАРГА ЎХШАБ МЕН ҲАМ ЭЛИМГА ҚАЙТИШНИ ҚЎМСАБ ЮРИБМАН..."

Турон заминининг бу салоҳиятли фарзанди асарларининг ихлосмандлари йил сайин ортиб бормоқда, адиб яқинда янги роман ёзди.

Бир неча йилдирки, дунёдаги қатор мамлакатларда ташкил этилган "Айтматов клублари" ёзувчи асарларининг янада кенг ёйилишига имкон яратмоқда. "Айтматов клублари" халқаро ассоциацияси ҳомийлигида шу йил бошида Бишкек шаҳрида "Халқаро Айтматов ижтимоий академияси" тузилган эди. "Академиянинг мақсади жаҳон адабиётини, Чингиз Айтматов ижодини илмий жиҳатдан чуқур тадқиқ этиш, фан, маданиятни ривожлантириш ва Қирғизистон халқининг маънавий имкониятларини очиб беришдан иборатдир", дейилади унинг низомида. Академиянинг асосий вазифаларидан бири Чингиз Айтматовнинг бадиий асарларида, фалсафий ва публицистик мақолаларида (чиқишларида) қайд этилган ғояларни кенг ёйишдир.

Жаҳонда таниқли 17 адиб Академиянинг фахрий аъзолари қилиб сайланган.

1989 йил октябрь ойида Қирғизистон Республикасининг Талас шаҳрида ташкил этилган клуб ўз иш услуби билан жаҳондаги бошқа клублардан тубдан фарқ қилади.

Унга Айтматов истеъдодини ардоқловчилар ўз ихтиёрлари билан бирлашишган. Клубда улкан замондошимиз асарларининг турли йўналишлар бўйича ўнлаб секциялар ишлаб турибди. Клубнинг ташаббуси билан 8 жилдлик "Айтматов" энциклопедияси тузила бошлаган эди. Яқинда қомуснинг биринчи китоби нашрдан чиқди. Ёзувчининг отаси, қирғиз зиёлиси Тўрақул Айтматовнинг 90-йиллик маъракасини ўтказишга бағишлаб китоб чоп этиш, хроникал кинолента яратилишида ҳам клуб аъзолари ташаббус кўрсатишди.

Яқинда клуб аъзоларининг Чингиз Айтматов билан учрашуви бўлиб ўтди. Унда ёзувчи ўз мухлисларининг саволларига жавоб қайтарди:

— Дунёда армонсиз кишини топиш қийин, — деди адиб.— Бошқача айтганда, армон инсон онгининг дунёси. У чексиз — унинг ибтидоси ҳам, интиҳоси ҳам йўқ. Армон тугадими, ўша инсоннинг олами ҳам тугайди. Демак, кишининг ташқи кўринишини, турқи-тароввати ўзгармаса-да, унинг онги, ички дунёси, мушоҳада қобилияти доимо ривожланиб ўзгариб тургани маъқул. Япон файласуфи Икэда XXI аср ақл-идрокнинг янги бир турининг бошланиш даври бўлади деб бежиз айтмаган.

— Асарларингизни асл қўлёзмалари қаерда? Улар қандай ном билан аталганидан бехабармиз. Бунинг устига матншунослик фани учун ҳам қўлёзмаларнинг асл нусхалари керак эмасми? деган саволларга адиб қуйидагича жавоб қайтаради.

— Ростдан ҳам бу нарсага ўша пайтларда кўп аҳамият бермаган эканмиз. Бунинг устига у ёқдан бу ёққа кўчиб юравериб, талай қўлёзмаларни йўқотдик. Лекин бу соҳада чет эллик ёзувчилар жуда пухта экан. Уларнинг қайси қўлёзмаси қаердалиги аниқ — компьютерлар хотирасига солиб қўйгани учун кнопкани боссангиз бас, кўз ўнгингизда матн намоён бўлади.

"Жамила"нинг қўлёзмасини ўзим ҳам тополмай юрибман. Маълумки, бу қисса дастлаб қирғиз тилида "Нидо" номи билан босилиб чиққан эди. Кейин русчага таржима қилиниб, Москвада босилганда "Жамила" деб аташни таклиф қилишган.

— "Қушлар қайтганда" деган ҳикоянгиз нима учун қирғиз тилида чиққан тўпламларингизга кирмай қолган?

— Ўша қушларга ўхшаб мен ҳам элимга қайтишни қўмсаб юрибман. Чунки қайта қуришдан сўнг 3-4 йилгача қўлимга қалам ололмадим. Яқинда бир роман ёзиб тугатдим. Ростини айтсам, роса қийналдим. Умримда биринчи марта ёзаётгандай шубҳа-гумонлар қамраб олди. Русчаси "Кассандра тамғаси" деб номланган бу асарнинг қирғизча номини "Эркин туш йўйиш" деб атамоқчиман. У космополитик руҳдаги ўткир воқеаларга тўла, фалсафий асардир.

Роман Европада тўрт жойда босилиб чиқади. Романда терминлар кўп бўлганидан уни ўзим қирғиз тилида қайта ёзмоқчиман. Унинг қалам ҳақини шу клубга беришга қарор қилдим. Насиб қилса, юртимга келгач, Куркуров сойининг шовқини остида романимни ўз она тилимда ёзиб тугатсам деган ниятим бор.

Ҳозир ёзувчи Люксембургда. Айтматов Европа мактабининг юқори синфларида таълим олаётган ўғли билан қизининг ўқиши тугаши биланоқ ватанига қайтишни ният қилган.

Суюн ҚОРАЕВ,
ЎЗБЕКИСТОН ФА тилшунослик институтининг катта илмий ходими.

ТЎҚБОЙ САНАТОРИЙСИ

ЯККАБОҒ туманидаги Жуман Меҳлиев номли жамоа-ширкат хўжалигининг Тўқбой қишлоғи туманнинг ўзига хос дарвозаси ҳам саналади. Бу ерда етмишинчи йилларнинг ўрталарида ҳурматли меҳмонларни кутиб олишга мўлжалланган чоққина шийпон қурилганди. Кейинчалик ана шу шийпон кенгайтирилиб, барча қулайликларга эга бўлган меҳмонхонага айлантирилди. Ушбу ҳашаматли меҳмонхонадан ҳам тор доирадаги, нуфузли қатламдаги кишиларгина баҳра олиб келади.

Яқинда 15 гектарлик соя-салқин маскан ўзининг ҳақиқий эгаларига қайтди. Бу ерда 50 ўринли санаторий ташкил топди. Шифо маскани ушбу қишлоқнинг номи билан "Тўқбой санаторийси" деб аталди. Санаторий асаб, юрак-қон айланиш, нафас йўллари, бўғин оғриқлари, жигар хасталикларини даволашга ихтисослашди.

Бу ерда турли сув муолажалари, балчиқ, уқалаш, физиотерапия, игна билан даволаш усуллари кенг қўлланилмоқда.

''БАРИШ ТИЖАРЕТ'' шуъба ширкати нақд пулсиз тўловларга қуйидаги молларни сотиб олишга эҳтиёжи бор:

1. Пахта ипликлар (№34-1;2 ва №54-1;2).
2. Бўз матолар (эни 145 см. дан юқори ва қалин бўлиши лозим).
3. Жайдари қўйлар терилари (70 дц. дан катталари ва 1 навлари бўлиши лозим).

Шунингдек ушбу ширкатнинг Тошкентдаги омборидан пилорама сотилади (Туркия маҳсулоти). Биз учун ҳар турли тўловлар қулайдир. Маълумот учун телефонлар: 41-00-72, 41-01-72.

"Маданият" илмий-ишлаб чиқариш савдо-маданий маркази Тошкентдаги омборидан аравачали *"Урал"* мотоциклларини, хорижда ишлаб чиқарилган эркак ва аёллар туфлиларини, ҳар хил газламаларни, *"Полюс"*, *"ОРСК-416"* маркадаги музлатгичларни, *"Чайка"* тикув машиналарини ҳамда бошқа турдаги халқ истеъмол молларини сотади.

Маълумот учун телефонлар:
45-47-45; 45-49-52; 45-85-56.
Манзилимиз:
Тошкент, Шайҳонтоҳур тумани, Фурқат кўчаси, 1, "Халқлар дўстлиги" метро бекати.

• *Мавзуга қайтиб*

СУЗИШ МИЛЛАТ ТАНЛАМАЙДИ

Газетамизнинг 1993 йил 1 июль сонида "Спортимиз муаммолари" рукни остида "Сузиш миллат танлайдими?" номли мақола берилган эди.

Унда биз ўзининг моҳир сузувчилари билан дунёга танилган мамлакатимиз спортчилари орасида нима учун ўзбек миллатига мансуб таниқли, ном қозонган сузувчилар йўқлиги ҳақида мулоҳаза юритиб, муаммонинг бир илдизини мазкур спорт тури бўйича ихтисослашган мактаб-интернатлардаги мавжуд аҳвол, шарт-шароитларидан қидирган эдик. Сузиш бўйича Ўзбекистон рекордчиси, айни пайтда Г. Титов номли спорт интернатида мазкур спорт тури бўйича мураббийлик қилаётган Рихсибой Ваҳобов биз билан ҳамсуҳбат бўлиб, бу борадаги қатор муаммолар ва нуқсонлар ҳақида жиддий мулоҳазаларини айтиб, уларни бартараф этиш тўғрисидаги ўз таклифлари билан ўртоқлашганди. Кеча Рихсибой ака таҳририятимизга хурсанд ҳолда кириб келди. Маълум бўлишича, спорт интернатида собиқ СССР тузумидан қолган асорат — маҳаллий миллат вакилларига нисбатан беписандлик билан қараш кайфиятлари бартараф этилган. Эндиликда ўзбек болалари ҳам сузишга қобилиятли эканлиги спорт интернати фаолиятидаги мусобақаларда ўз намунасини кўрсата бошлабди. Буни сузиш бўйича "Қувноқ дельфинлар" деб номланган Ўзбекистон чемпионатининг натижалари ҳам тасдиқлайди.

— Ушбу чемпионатда республикамизнинг барча бурчакларидан 1980 йилда туғилган ва ундан ёшроқ энг кучли сузувчилар қатнашди, — дейди Р. Ваҳобов. — 200 метрга брасс усулида сузиш бўйича Шерали Солиҳов 3:14,2 натижа кўрсатиб, биринчи ўринни эгаллади. 50 ва 100 метрга сузиш бўйича у иккинчи поғонага кўтарилди. Чалқанча сузиш бўйича Хасан Рашидов 200 метрли масофага иккинчи бўлиб етиб келди. Бир пайтлар сузишга қобилиятсиз саналган икки вакилимиз Дилшод Аширов ва Абдулла Йўлдошев ҳам шу масофа бўйича учинчи ҳамда тўртинчи поғонага кўтарилди. Умуман олганда, ёш сузувчиларимизнинг барчаси "Қувноқ дельфинлар" биринчилигида қандай ўринни эгаллаганликларидан қатъий назар, улар кўрсатаётган натижа жуда яхши. Мен аминманки, улар орасидан дунёнинг энг зўр "дельфин"ларини ортда қолдирувчи истеъдодлар етишиб чиқади.

Ҳа, барча спорт турлари каби сузиш ҳам миллат танламайди. Ҳар бир соҳа каби сузиш ҳам кишидан тинимсиз меҳнат, изланиш, қунт ва сабот талаб қилади.

Расул ЖУМАЕВ,
"Халқ сўзи" мухбири.

TASHKOCAUTO

"ТОШКОЧАВТО" TOFAŞ

ўзбек-турк қўшма корхонаси "Тофаш"
(ҳамма русумдаги "Доғаш", "Картал", "Темпра", "Типо-Уно" ва бошқа)
автомобилларига тез ва сифатли техник хизмат кўсатишни кафолатлайди.

Манзил:
Тошкент ш., Ойбек шоҳ кўчаси,47-уй (Метронинг Ойбек номли бекати ёнида).
Тел.: 33-83-27, 33-82-69, 54-83-98.
Факс: 33-82-69
"ТОШКОЧАВТО":
автомобил сизники, биздан хизмат.

Газетамизнинг навбатдаги сони 5 августда чиқади.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

خلق سوزی

● ТЕЛЕФОНЛАР:
маълумот учун 33-07-48;
эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.

Бош муҳаррир: Анвар ЖЎРАБОЕВ
ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Абдунаби БОЙҚЎЗИЕВ, Эсирган БОЛИЕВ (масъул котиб, "Халқ сўзи"), Эркин ВОҲИДОВ, Миракмал МИРАЛИМОВ, Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари, "Халқ сўзи"), Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, "Народное слово"), Людмила ПОРФИРЬЕВА, Қулаҳмад РИЗАЕВ, Александр ТЮРИКОВ (масъул котиб, "Народное слово"), Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Муҳаммаджон ҚОРАБОЕВ, Саидаҳрор ҒУЛОМОВ.

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.
Навбатчи муҳаррир — И. Худоёров, навбатчи — Б. Норбоев.

Рўйхатдан ўтиш тартиб №0001 Буюртма Г. — 1053 70362 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А — 2 Босишга топширилди — 23.00.
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили «Буюк турон» кўчаси, 41. 1 2 3 4 5 6 Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Босишга топшириш вақти — 21.00.